

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

شماره ۶۳۵۹۴/۱۷۴۰۵۸...

تاریخ ۱۴۰۳/۱۰/۳۰

بسمه تعالی

«با صلوات بر محمد و آل محمد»

جناب آقای دکتر قالیباف

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

سلام علیکم

در اجرای اصل (۷۷) و (۱۲۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به معاهده (کنوانسیون) ممنوعیت یا محدودیت کاربرد برخی سلاح‌های متعارف که ممکن است به نظر برسد بیش از حد آسیب‌زا یا دارای اثرات غیرقابل تمایز هستند» که به پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، در جلسه ۱۴۰۳/۱۰/۲۶ هیئت وزیران «با قید دو فوریت» به تصویب رسیده است، برای انجام تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌شود.

مسعود پزشکیان
رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، شورای نگهبان، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت امور خارجه، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت. (۱۹۵۱۷۶۶۸)

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

با عنایت به اهداف «معاهده (کنوانسیون) ممنوعیت یا محدودیت کاربرد برخی سلاح‌های متعارف که ممکن است به نظر برسد بیش از حد آسیب‌زا یا دارای اثرات غیرقابل تمایز هستند» و به‌منظور فراهم شدن شرکت جمهوری اسلامی ایران در نشست‌های ارکان معاهده مذکور و جلوگیری از گسترش پروتکل‌های مغایر با منافع ملی، ترویج اقدامات بشر دوستانه جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی و گسترش پای‌بندی به حقوق بشر دوستانه و تحرک بخشی به دیپلماسی دفاعی جمهوری اسلامی ایران در حوزه خلع سلاح و شرکت در جلسات تصمیم‌گیری در چهارچوب معاهده (کنوانسیون) جهت آشنایی با راهکارهای کاهش آثار منفی این تسلیحات بر غیر نظامیان، لایحه الحاق به معاهده مذکور که به جهت ضرورت مشارکت جمهوری اسلامی ایران در کارگروه تخصصی ذیل معاهده تا زمان فعالیت این کارگروه (پایان سال ۱۴۰۴) با قید دو فوریت به تصویب رسیده است، برای انجام تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به معاهده (کنوانسیون) ممنوعیت یا محدودیت کاربرد برخی سلاح‌های متعارف که ممکن است به نظر برسد بیش از حد آسیب‌زا یا دارای اثرات غیرقابل تمایز هستند

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به معاهده ممنوعیت یا محدودیت کاربرد برخی سلاح‌های متعارف که ممکن است به نظر برسد بیش از حد آسیب‌زا یا دارای اثرات غیرقابل تمایز هستند، مشتمل بر یک مقدمه، (۱۱) ماده و اسناد الحاقی اول و پنجم آن به شرح پیوست ملحق شود و اسناد الحاقی را نزد امین اسناد تودیع نماید.

تبصره - رعایت اصول (۷۷) و (۱۲۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این

معاهده الزامی است.

رئیس جمهور

وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

معاهده (کنوانسیون) ممنوعیت یا محدودیت کاربرد برخی سلاح‌های متعارف که ممکن است به‌نظر برسد بیش از حد آسیب‌زا یا دارای اثرات غیر قابل تمایز هستند

طرف‌های متعاقد معظم،

با یادآوری اینکه هر دولت موظف است طبق منشور سازمان ملل متحد، در روابط بین‌المللی خود از تهدید یا کاربرد زور علیه حاکمیت، تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی هر دولت، یا به هر شکل دیگری که با اهداف سازمان ملل متحد سازگاری ندارد؛ اجتناب نماید؛

همچنین با یادآوری اصل کلی حفاظت از افراد غیر نظامی در قبال اثرات درگیری‌ها؛
بر اساس این اصل حقوق بین‌الملل که حق طرف‌های مخاصمه مسلحانه برای انتخاب شیوه‌ها یا ابزارهای جنگی نامحدود نیست و بر اساس این اصل که به‌کارگیری تسلیحات، پرتابه‌ها و مواد و روش‌های جنگی را که ماهیتاً موجب صدمات بیش از اندازه یا رنج غیر ضروری می‌گردند در مخاصمات مسلحانه ممنوع می‌سازد؛
همچنین با یادآوری اینکه به‌کارگیری روش‌ها یا ابزارهای جنگی که برای ایجاد خسارات گسترده، بلند مدت و شدید بر محیط زیست طبیعی در نظر گرفته شده‌اند یا انتظار می‌رود چنین تأثیراتی داشته باشد؛ ممنوع است؛

با تأیید عزم خود مبنی بر اینکه افراد غیر نظامی و رزمندگان در مواردی که تحت پوشش این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن یا دیگر موافقت‌نامه‌های بین‌المللی قرار ندارد، در تمام اوقات، تحت حفاظت و صلاحیت اصول حقوق بین‌الملل نشئت گرفته از عرف ایجاد شده، اصول انسانی و حکم وجدان عمومی باقی خواهند ماند؛

با تمایل به کمک به تنش‌زدایی بین‌المللی، پایان دادن به مسابقه تسلیحاتی و ایجاد اطمینان در میان دولت‌ها و بنابراین جهت تحقق آرزوی تمامی مردم برای زندگی در صلح؛
با اذعان به اهمیت پیگیری هر گونه تلاشی که می‌تواند به پیشرفت در جهت خلع سلاح عمومی و کامل تحت نظارت (کنترل) دقیق و مؤثر بین‌المللی کمک نماید؛
با تأکید مجدد بر ضرورت استمرار تدوین و توسعه تدریجی قواعد حقوق بین‌الملل حاکم بر مخاصمه مسلحانه؛

با تمایل به ممنوعیت یا محدودیت بیشتر کاربرد برخی سلاح‌های متعارف و با اعتقاد به اینکه نتایج مثبت حاصله در این زمینه می‌تواند مذاکرات اصلی خلع سلاح را به منظور خاتمه بخشیدن به تولید، انباشت و اشاعه این تسلیحات تسهیل نماید؛

با تأکید بر تمایل به اینکه تمامی دولت‌ها به‌ویژه دولت‌های مهم نظامی به عضویت این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن درآیند؛

با مد نظر قرار دادن اینکه مجمع عمومی سازمان ملل متحد و کمیسیون خلع سلاح سازمان ملل متحد می‌توانند تصمیم به بررسی موضوع گسترش احتمالی دامنه ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های مندرج در این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن بگیرند؛

همچنین با مد نظر قرار دادن اینکه کارگروه (کمیته) خلع سلاح می‌تواند تصمیم به بررسی موضوع اتخاذ اقدامات بیشتر برای ممنوعیت یا محدودیت کاربرد برخی سلاح‌های متعارف بگیرد؛
به‌شرح زیر توافق نموده‌اند:

دفتر هیئت دولت

ماده ۱

دامنه کاربرد

- ۱- این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن در وضعیت‌های موضوع ماده (۲) مشترک در معاهده‌های (کنوانسیون‌های) ژنو مورخ ۲۱ مرداد ۱۳۲۸ (۱۲ آگوست ۱۹۴۹) در خصوص حفاظت از قربانیان جنگ، از جمله هر وضعیت توصیف شده در بند (۴) ماده (۱) سند الحاقی (پروتکل) اول به این معاهده‌ها (کنوانسیون‌ها) اعمال خواهد شد.
- ۲- این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن علاوه بر وضعیت‌های موضوع بند (۱) این ماده، در مورد وضعیت‌های موضوع ماده (۳) مشترک معاهده‌های (کنوانسیون‌های) ژنو مورخ ۲۱ مرداد ۱۳۲۸ (۱۲ آگوست ۱۹۴۹) نیز اعمال خواهند شد. این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن در مورد موقعیت‌های آشوب و تنش‌های داخلی، مانند شورش، اعمال خشونت‌آمیز منفرد و پراکنده، و سایر اعمال خشونت‌آمیز با ماهیت مشابه که مخاصمات مسلحانه نیست، اعمال نخواهد شد.
- ۳- چنانچه مخاصمه‌های مسلحانه با ماهیت غیربین‌المللی در قلمرو یکی از طرف‌های متعاقد معظم رخ دهد، هر طرف مخاصمه ملزم به اعمال ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن خواهد بود.
- ۴- هیچ یک از مفاد این معاهده (کنوانسیون) یا اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن به منظور تأثیر گذاشتن بر حاکمیت یک دولت یا مسئولیت دولت، با تمامی روش‌های مشروع، برای حفظ یا برقراری مجدد نظم و قانون در کشور یا دفاع از وحدت ملی و تمامیت ارضی کشور مورد استناد قرار نخواهد گرفت.
- ۵- هیچ یک از مفاد این معاهده (کنوانسیون) یا اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن به‌عنوان توجیهی برای مداخله مستقیم یا غیرمستقیم به هر دلیلی در مخاصمه مسلحانه یا در امور داخلی یا خارجی طرف متعاقد معظمی که در قلمرو آن مخاصمه رخ می‌دهد، مورد استناد قرار نخواهد گرفت.
- ۶- اعمال مفاد این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن برای طرف‌های مخاصمه که طرف‌های متعاقد معظمی نیستند که این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن را پذیرفته‌اند، وضعیت حقوقی آنها یا وضعیت حقوقی قلمرو مورد اختلاف را به‌طور صریح یا ضمنی تغییر نخواهد داد.
- ۷- مفاد بندهای (۲) تا (۶) این ماده به اسناد الحاقی (پروتکل‌های) تصویب شده پس از ۱۱ دی ۱۳۸۰ (۱ ژانویه ۲۰۰۲) که ممکن است در مورد دامنه کاربرد آنها در رابطه با این ماده اعمال شود، آن را مستثنی کند یا تغییر دهد، لطمه‌ای وارد نخواهد کرد.

ماده ۲

ارتباط با دیگر موافقت‌نامه‌های بین‌المللی

- هیچ یک از مفاد این معاهده (کنوانسیون) یا اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن به‌عنوان استنکاف طرف‌های متعاقد معظم از دیگر تعهدات وضع شده بر آنها طبق حقوق بین‌الملل بشردوستانه حاکم بر مخاصمه مسلحانه تفسیر نخواهد شد.

ماده ۳

امضا

این معاهده (کنوانسیون) از ۲۱ فروردین ۱۳۶۰ (۱۰ آوریل ۱۹۸۱) به مدت دوازده ماه برای امضای تمام کشورها در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک مفتوح خواهد بود.

ماده ۴

تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق

- ۱- این معاهده (کنوانسیون) منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب امضاکنندگان خواهد بود. هر دولتی که این معاهده (کنوانسیون) را امضا نکرده باشد، می‌تواند به این معاهده (کنوانسیون) ملحق گردد.
- ۲- اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.
- ۳- ابراز رضایت نسبت به التزام به اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست این معاهده (کنوانسیون) برای هر دولت اختیاری خواهد بود مشروط به آنکه در زمان تودیع سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب این معاهده (کنوانسیون) یا الحاق به آن، دولت یادشده امین اسناد را از رضایت خود به التزام به دو سند الحاقی (پروتکل) یا بیشتر اعلام نماید.
- ۴- هر دولت هر زمان پس از تودیع سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب این معاهده (کنوانسیون) یا الحاق به آن می‌تواند رضایت خود به التزام به هر سند الحاقی (پروتکل) پیوست را که قبلاً ملتزم نبوده است، به اطلاع امین اسناد برساند.
- ۵- هر سند الحاقی (پروتکلی) که یک طرف متعاهد معظم نسبت به آن ملتزم می‌شود؛ برای آن طرف بخش لاینفک این معاهده (کنوانسیون) محسوب خواهد شد.

ماده ۵

لازم‌الاجرا شدن

- ۱- این معاهده (کنوانسیون) شش ماه پس از تاریخ تودیع بیستمین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق لازم‌الاجرا خواهد شد.
- ۲- این معاهده (کنوانسیون) برای هر دولتی که اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود را پس از تاریخ تودیع بیستمین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق، تودیع می‌نماید، شش ماه پس از تاریخ تودیع اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق توسط آن دولت، لازم‌الاجرا خواهد شد.
- ۳- هر یک از اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست این معاهده (کنوانسیون)، شش ماه بعد از تاریخی که بیست دولت رضایت خود به التزام به آن را طبق بند (۳) یا (۴) ماده (۴) این معاهده (کنوانسیون) اعلام نمایند، لازم‌الاجرا خواهد شد.
- ۴- برای هر دولتی که رضایت خود به التزام به یک سند الحاقی (پروتکل) پیوست این معاهده (کنوانسیون) را پس از تاریخی که بیست دولت رضایت خود به التزام به آن را اعلام کرده‌اند ابراز نماید؛ سند الحاقی (پروتکل) شش ماه پس از تاریخی لازم‌الاجرا خواهد شد که آن دولت رضایت به التزام خود را اعلام نموده باشد.

ماده ۶

انتشار

طرف‌های متعاقد معظم تعهد می‌نمایند در زمان صلح همانند زمان مخاصمه مسلحانه، تا نهایت امکان در کشورهای خود این معاهده (کنوانسیون) و آن دسته از اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن را که به آن ملتزم شده‌اند، منتشر نمایند و به‌ویژه مطالعه آن را در برنامه‌های دستورالعمل نظامی خود بگنجانند به گونه‌ای که نیروهای مسلح آنها با این اسناد آشنا گردند.

ماده ۷

روابط قراردادی به محض لازم‌الاجرا شدن این معاهده (کنوانسیون)

- ۱- هر گاه یکی از طرف‌های مخاصمه به یکی از اسناد الحاقی (پروتکل) پیوست ملتزم نشده باشد؛ طرف‌های ملتزم به این معاهده (کنوانسیون) و آن سند الحاقی (پروتکل) پیوست، در روابط متقابل خود به آن ملتزم باقی خواهند ماند.
- ۲- هر یک از طرف‌های متعاقد معظم در هر یک از وضعیت‌های در نظر گرفته شده در ماده (۱)، در ارتباط با هر دولتی که عضو این معاهده (کنوانسیون) یا ملتزم به اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست مربوط آن نیست؛ چنانچه دولت اخیر این معاهده (کنوانسیون) یا سند الحاقی (پروتکل) مربوط را بپذیرد و آن را اعمال نماید و مراتب را به امین اسناد اعلام نماید، به این معاهده (کنوانسیون) و هر سند الحاقی (پروتکل) پیوست آن که برای آن لازم‌الاجرا است، ملتزم خواهد بود.
- ۳- امین اسناد فوری طرف‌های متعاقد معظم مربوط را از هر گونه اطلاعیه دریافت شده، به موجب بند (۲) این ماده مطلع خواهد نمود.
- ۴- این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن که یک طرف متعاقد معظم به آن ملتزم شده است در مورد مخاصمه مسلحانه از نوع اشاره شده در بند (۴) ماده (۱) سند الحاقی (پروتکل) اول معاهده‌های (کنوانسیون‌های) ژنو، مورخ ۲۱ مرداد ۱۳۲۸ (۱۲ آگوست ۱۹۴۹) در زمینه محافظت از قربانیان جنگ علیه آن طرف متعاقد معظم در موارد زیر اعمال خواهد شد:
  - الف) چنانچه طرف متعاقد معظم، عضو سند الحاقی (پروتکل) اول باشد و مقام موضوع بند (۳) ماده (۹۶) آن سند الحاقی (پروتکل)، متعهد به اجرای معاهده‌های (کنوانسیون‌های) ژنو و سند الحاقی (پروتکل) اول طبق بند (۳) ماده (۹۶) سند الحاقی (پروتکل) یاد شده باشد و متعهد گردد این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست مربوط به آن را در ارتباط با آن مخاصمه اعمال نماید، یا؛
  - ب) چنانچه طرف متعاقد معظم عضو سند الحاقی (پروتکل) اول نباشد و مقام موضوع جزء (الف) بالا، تعهدات معاهده‌های (کنوانسیون‌های) ژنو و این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست مربوط را در ارتباط با آن مخاصمه بپذیرد و اجرا نماید. این پذیرش و اجرا در ارتباط با آن مخاصمه اثرات زیر را در بر خواهد داشت:
    - (۱) معاهده‌های (کنوانسیون‌های) ژنو و این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست مربوط آن، برای طرف‌های مخاصمه فوری لازم‌الاجرا می‌شود.

(۲) مقام یاد شده از همان حقوق و تعهداتی برخوردار می‌شود که یک طرف متعاقد معظم عضو معاهده‌های (کنوانسیون‌های) ژنو، این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست مربوط آن از آنها برخوردارند؛ و

(۳) معاهده‌های (کنوانسیون‌های) ژنو و این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست مربوط، برای همه طرف‌های مخاصمه به‌طور برابر، الزام آور است.

طرف متعاقد معظم و مقام مزبور همچنین می‌توانند توافق نمایند تعهدات سند الحاقی (پروتکل) اول به معاهده (کنوانسیون) ژنو را بر مبنای رفتار متقابل بپذیرند و اعمال کنند.

ماده ۸

بازنگری و اصلاح

-۱

الف) در هر زمان پس از لازم‌الاجرا شدن این معاهده (کنوانسیون)، هر طرف متعاقد معظم می‌تواند اصلاحات این معاهده (کنوانسیون) یا هر سند الحاقی (پروتکل) پیوست آن که به آن ملتزم می‌باشد پیشنهاد نماید. هر گونه پیشنهاد برای اصلاح به امین اسناد ارسال خواهد شد و او نیز همه طرف‌های متعاقد معظم را از این موضوع مطلع خواهد نمود و نظرات آنها را در مورد اینکه آیا فراهمایی (کنفرانسی) باید برای بررسی پیشنهاد مزبور برگزار شود یا خیر، جویا خواهد شد. اگر اکثریت اعضا که از ۱۸ طرف متعاقد معظم کمتر نخواهند بود چنین توافق کنند، امین اسناد فوری فراهمایی (کنفرانسی) برگزار و از همه طرف‌های متعاقد معظم دعوت خواهد کرد. دولت‌هایی که عضو این معاهده (کنوانسیون) نیستند؛ به‌عنوان ناظر برای شرکت در فراهمایی (کنفرانس) دعوت خواهند شد.

ب) چنین فراهمایی (کنفرانسی) می‌تواند در خصوص اصلاحاتی توافق نماید که به همان شیوه‌ای که این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن لازم‌الاجرا خواهد شد، تصویب و لازم‌الاجرا خواهند شد. مشروط بر اینکه اصلاحات این معاهده (کنوانسیون) فقط توسط طرف‌های متعاقد معظم، و اصلاحات مربوط به یک سند الحاقی (پروتکل) ضمیمه خاص، فقط توسط طرف‌های متعاقد معظمی که به آن سند الحاقی (پروتکل) ملتزم شده‌اند؛ می‌تواند به تصویب برسد.

-۲

الف) هر طرف متعاقد معظم می‌تواند در هر زمان پس از لازم‌الاجرا شدن این معاهده (کنوانسیون) اسناد الحاقی (پروتکل‌های) دیگری را در ارتباط با دیگر رده‌های تسلیحات متعارفی که در اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست موجود لحاظ نگردیده است، پیشنهاد نماید. چنین پیشنهادی برای سند الحاقی (پروتکل) دیگر به امین اسناد ارسال خواهد شد که او نیز این موضوع را طبق جزء (الف) بند (۱) این ماده به همه طرف‌های متعاقد معظم اطلاع خواهد داد. اگر اکثریت اعضا که از ۱۸ طرف متعاقد معظم کمتر نخواهند بود، چنین توافق کنند، امین اسناد فوری فراهمایی (کنفرانس) را برگزار و از همه طرف‌های متعاقد معظم دعوت خواهد کرد.

ب) چنین فراهمایی (کنفرانسی) با مشارکت کامل همه دولت‌های شرکت کننده در فراهمایی (کنفرانس) می‌تواند در مورد تصویب اسناد الحاقی (پروتکل‌های) دیگر توافق نماید که به همان شیوه تصویب

خواهد شد که این معاهده (کنوانسیون) تصویب می‌شود و به این معاهده (کنوانسیون) پیوست و به‌گونه مقرر در بندهای (۳) و (۴) ماده (۵) این معاهده (کنوانسیون) لازم‌الاجرا خواهد شد.

-۳

الف) اگر پس از یک دوره ده ساله بعد از لازم‌الاجرا شدن این معاهده (کنوانسیون)، هیچ فراهمایی (کنفرانسی) طبق جزء الف) بند (۱) یا جزء الف) بند (۲) این ماده برگزار نشود، هر یک از طرف‌های متعاقد معظم می‌تواند به منظور بازنگری دامنه کاربرد و عملکرد این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن و بررسی هر گونه پیشنهاد برای اصلاح این معاهده (کنوانسیون) و یا اسناد الحاقی (پروتکل‌های) موجود، از امین اسناد برگزاری فراهمایی (کنفرانسی) را که همه طرف‌های متعاقد معظم به معاهده (کنوانسیون) به آن دعوت خواهند شد، درخواست نماید. از دولت‌های غیرعضو این معاهده (کنوانسیون) به‌عنوان ناظر در این فراهمایی (کنفرانس) دعوت خواهد شد. چنین فراهمایی (کنفرانس) می‌تواند در خصوص اصلاحاتی که طبق جزء ب) بند (۱) بالا تصویب و لازم‌الاجرا خواهد شد، توافق نماید.

ب) در چنین فراهمایی‌ای (کنفرانسی) هر گونه پیشنهاد در خصوص اسناد الحاقی (پروتکل‌های) دیگر مرتبط با دیگر رده‌های تسلیحات متعارف که در اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست موجود لحاظ نگردیده، می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد. همه دولت‌های حاضر در فراهمایی (کنفرانس) می‌توانند به‌صورت کامل در بررسی این موضوع مشارکت نمایند. هر گونه سند الحاقی (پروتکل‌های) دیگر به همان شیوه‌ای تصویب خواهد شد که این معاهده (کنوانسیون) تصویب می‌شود و به این معاهده (کنوانسیون) پیوست و به‌گونه مقرر در بندهای (۳) و (۴) ماده (۵) این معاهده (کنوانسیون) لازم‌الاجرا خواهد شد.

پ) چنین فراهمایی (کنفرانسی) در صورتی می‌تواند به بررسی لزوم وضع مقرراتی برای برگزاری یک فراهمایی (کنفرانس) دیگر بنا به درخواست هر طرف متعاقد معظم بپردازد، که بعد از یک مدت مشابه موضوع جزء الف) بند (۳) این ماده، هیچ فراهمایی (کنفرانسی) طبق جزء الف) بند (۱) یا جزء الف) بند (۲) این ماده برگزار نشده باشد.

ماده ۹

خروج از معاهده (کنوانسیون)

۱- هر طرف متعاقد معظم می‌تواند با اعلان به امین اسناد از این معاهده (کنوانسیون) یا هر یک از اسناد الحاقی (پروتکل) پیوست آن خارج شود.

۲- هرگونه خروج از معاهده (کنوانسیون)، صرفاً یک سال پس از دریافت اطلاعیه خروج توسط امین اسناد نافذ خواهد شد. با این حال چنانچه پس از انقضای آن سال، طرف متعاقد معظم خارج شونده در یکی از وضعیت‌های موضوع ماده (۱) درگیر باشد؛ آن طرف تا پایان مخاصمه مسلحانه یا اشغال و در هر شرایطی تا اتمام عملیات مربوط به آزادسازی نهایی، بازگشت به میهن یا استقرار مجدد افراد تحت حمایت قواعد حقوق بین‌المللی حاکم بر مخاصمه مسلحانه، و چنانچه سند الحاقی (پروتکل) پیوست شده، شامل مقرراتی درباره موقعیت‌هایی باشد که در آنها حفظ صلح، نظارت یا وظایف مشابه توسط نیروها یا هیئت‌های سازمان ملل متحد در منطقه مورد نظر انجام می‌گیرد؛ آن عضو تا پایان انجام این وظایف

همچنان ملتزم به تعهدات این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست مربوط به آن خواهد بود.

۳- هر گونه خروج از این معاهده (کنوانسیون) به منزله خروج از همه اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست خواهد بود که طرف متعاقد معظم خارج شونده به آن ملتزم شده است.

۴- هر گونه خروج از این معاهده (کنوانسیون) تنها در ارتباط با طرف متعاقد معظم خارج شونده، نافذ خواهد بود.

۵- هر گونه خروج از این معاهده (کنوانسیون) بر تعهداتی که پیش‌تر تقبل شده توسط طرف متعاقد خارج شونده به دلیل مخاصمه مسلحانه به‌موجب این معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن در ارتباط با هر گونه فعل ارتكابی قبل از نافذ شدن خروج از این معاهده (کنوانسیون) تأثیر نخواهد داشت.

ماده ۱۰

امین اسناد

۱- دبیرکل سازمان ملل متحد امین اسناد معاهده (کنوانسیون) و اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست آن خواهد بود.

۲- امین اسناد علاوه بر وظایف معمول خود، همه دولت‌ها را از موارد زیر مطلع خواهد نمود:

الف) موارد امضای این معاهده (کنوانسیون) به موجب ماده (۳)؛

ب) تودیع اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این معاهده (کنوانسیون) به موجب ماده (۴)؛

پ) اطلاعیه‌های رضایت نسبت به التزام به اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست به موجب ماده (۴)؛

ت) تاریخ‌های لازم‌الاجرا شدن این معاهده (کنوانسیون) و هر یک از اسناد الحاقی (پروتکل‌های) پیوست

آن به موجب ماده (۵)؛ و

ث) اطلاعیه‌های دریافتی خروج از معاهده (کنوانسیون) به موجب ماده (۹) و تاریخ نافذ شدن آنها.

ماده ۱۱

متون معتبر

متن اصلی این معاهده (کنوانسیون) همراه با اسناد (پروتکل‌های) پیوست آن؛ به زبان‌های عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی از اعتبار یکسان برخوردار است و نزد امین اسناد تودیع خواهد شد و او نسخه‌های مصدق را به همه دولت‌ها ارسال خواهد کرد.

دفتر هیئت دولت

سند الحاقی (پروتکل) ترکش‌های غیرقابل ردیابی
سند الحاقی (پروتکل) اول

کاربرد هر گونه سلاحی که تأثیر اولیه آن ایجاد جراحت توسط ترکش‌هایی است که در بدن انسان غیرقابل ردیابی با اشعه ایکس می‌باشد، ممنوع است.

دفتر هیئت دولت

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت حقوقی و امور قانونی و مقررات

سند الحاقی (پروتکل) مواد منفجره به جا مانده از جنگ

سند الحاقی (پروتکل) پنجم

طرف‌های متعاقد معظم،

با تصدیق مشکلات جدی بشردوستانه پسا مخاصمه که از طریق مواد منفجره به جا مانده از جنگ ایجاد می‌شود،

با آگاهی از نیاز به انعقاد یک سند الحاقی (پروتکل) در خصوص اقدامات اصلاحی پسا مخاصمه با ماهیت عمومی به منظور کاهش خطرات و اثرات مواد منفجره به جا مانده از جنگ،
و با تمایل به پرداختن به اقدامات پیشگیرانه عمومی از طریق بهترین شیوه‌های داوطلبانه که در پیوست فنی برای بهبود ضریب اطمینان مهمات و در نتیجه کاهش حوادث ناشی از مواد منفجره به جا مانده از جنگ مشخص شده است،

به شرح زیر توافق کرده‌اند:

ماده ۱

مقررات عمومی و دامنه کاربرد

۱- طرف‌های متعاقد معظم، طبق منشور سازمان ملل متحد و قواعد حقوق بین‌الملل مخاصمات مسلحانه حاکم بر آنها، موافقت می‌نمایند به منظور کاهش خطرات و اثرات مواد منفجره به جا مانده از جنگ، در وضعیت‌های پسا مخاصمه، هم به تنهایی و هم با همکاری سایر طرف‌های متعاقد معظم، به تعهدات مشخص شده در این سند الحاقی (پروتکل) پایبند باشند.

۲- این سند الحاقی (پروتکل) در قلمرو سرزمینی طرف‌های متعاقد معظم از جمله آب‌های داخلی آنها، در خصوص مواد منفجره به جا مانده از جنگ، اعمال خواهد شد.

۳- این سند الحاقی (پروتکل) در مورد وضعیت‌های ناشی از مخاصمات موضوع بندهای (۱) تا (۶) ماده (۱) این معاهده (کنوانسیون)، به گونه اصلاح شده در تاریخ ۳۰ آذر ۱۳۸۰ (۲۱ دسامبر ۲۰۰۱) اعمال خواهد شد.

۴- مواد (۳)، (۴)، (۵) و (۸) این سند الحاقی (پروتکل) در مورد مواد منفجره به جا مانده از جنگ، به جز مواد منفجره موجود به جا مانده از جنگ به گونه تعریف شده در بند (۵) ماده (۲) این سند الحاقی (پروتکل) اعمال خواهد شد.

ماده ۲

تعاریف

از نظر این سند الحاقی (پروتکل):

۱- مهمات منفجره به مهمات متعارف شامل مواد منفجره به استثنای مین‌ها، تله‌های انفجاری و سایر ادواتی اطلاق می‌شود که در سند الحاقی (پروتکل) دوم این معاهده (کنوانسیون) به گونه اصلاح شده در تاریخ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۵ (۳ می ۱۹۹۶) تعریف شده‌اند.

دفتر هیئت دولت

۲- مهمات منفجر نشده به مهمات منفجره‌ای که چاشنی‌گذاری، فتیله‌گذاری و مسلح شده، یا به گونه دیگری برای به‌کارگیری مخاصمات مسلحانه آماده و استفاده شده باشند، اطلاق می‌شود. این دسته از مهمات ممکن است شلیک، انداخته، پرتاب یا پرانده شده باشند و باید منفجر می‌شده‌اند اما این گونه نشده است.

۳- مهمات منفجره رها شده به مواد منفجره‌ای که در طول مخاصمه مسلحانه استفاده نشده است و توسط یکی از طرف‌های مخاصمه مسلحانه به‌جا مانده یا رها شده باشند و دیگر تحت نظارت (کنترل) طرفی نباشند که آن را به‌جا گذارده یا رها کرده است، اطلاق می‌شود. مهمات منفجره رها شده ممکن است چاشنی‌گذاری، فتیله‌گذاری، مسلح یا به هر طریق دیگری برای استفاده آماده شده یا نشده باشد.

۴- مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ به مهمات منفجر نشده و مهمات منفجره رها شده اطلاق می‌شود.
۵- مهمات منفجره موجود به‌جا مانده از جنگ به مهمات عمل نکرده و مهمات منفجره رها شده‌ای اطلاق می‌شود که قبل از لازم‌الاجرا شدن این سند الحاقی (پروتکل) برای طرف متعاقد معظم، در قلمرو آن طرف وجود داشته است.

ماده ۳

پاکسازی، برداشت یا انهدام مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ

۱- هر طرف متعاقد معظم و هر طرف مخاصمه مسلحانه مسئولیت‌های مندرج در این ماده را در رابطه با همه مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ در قلمرو تحت نظارت (کنترل) خود بر عهده خواهد گرفت. در مواردی که کاربر مهمات منفجره‌ای که به مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ تبدیل شده، نظارتی (کنترلی) بر قلمرو ندارد؛ کاربر یادشده پس از توقف درگیری‌های جاری در جایی که امکان داشته باشد، به‌صورت دو جانبه یا از طریق طرف ثالث مورد توافق، علاوه بر سایر موارد به ارائه کمک‌های فنی، مالی، منابع مادی یا انسانی از جمله علاوه بر سایر موارد از طریق نظام سازمان ملل متحد یا دیگر سازمان‌های مربوط جهت تسهیل در نشانه‌گذاری و پاکسازی، برداشت یا انهدام مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ اقدام خواهد کرد.

۲- هر طرف متعاقد معظم و هر طرف مخاصمه مسلحانه پس از توقف درگیری‌های جاری و در اسرع وقت، مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ در مناطق آلوده تحت نظارت (کنترل) خود را نشانه‌گذاری، پاکسازی، برداشت یا منهدم خواهد کرد. مناطق آلوده به مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ که بر اساس بند (۳) این ماده جزء مناطقی ارزیابی می‌شوند که خطر بشردوستانه جدی در آنها وجود دارد، جزء اولویت‌های وضعیت پاکسازی، برداشت یا انهدام قرار خواهند گرفت.

۳- هر طرف متعاقد معظم و هر طرف مخاصمه مسلحانه پس از توقف درگیری‌های جاری و در اسرع وقت، به‌منظور کاهش خطرات ناشی از مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ در مناطق آلوده تحت نظارت (کنترل) خود اقدامات زیر را اتخاذ خواهد کرد:

- الف) بررسی و ارزیابی تهدید ناشی از مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ؛
- ب) ارزیابی و اولویت‌بندی نیازها و عملی بودن آنها از نظر نشانه‌گذاری، پاکسازی، برداشت یا انهدام؛
- پ) نشانه‌گذاری و پاکسازی، برداشت یا انهدام مواد به‌جا مانده از جنگ؛
- ت) اتخاذ اقداماتی برای بسیج منابع به منظور انجام این فعالیت‌ها.

۴- طرف‌های متعاقد معظم و طرف‌های مخاصمه مسلحانه در انجام فعالیت‌های فوق استانداردهای بین‌المللی از جمله استانداردهای بین‌المللی مین‌زدایی را در نظر خواهند گرفت.

۵- طرف‌های متعاقد معظم در صورت اقتضا با یکدیگر و با دیگر دولت‌ها، سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط و سازمان‌های غیردولتی، علاوه بر ارائه مساعدت برای تأمین منابع فنی، مالی و کمک‌های مادی و انسانی از جمله در شرایط مقتضی تعهد به عملیات مشترک ضروری برای اجرای مفاد این ماده، همکاری خواهند کرد.

ماده ۴

ثبت، نگهداری و انتقال اطلاعات

۱- طرف‌های متعاقد و طرف‌های مخاصمه مسلحانه تا بیشترین حد ممکن و تا جایی که عملی است؛ نسبت به ثبت و نگهداری اطلاعات در خصوص استفاده از مهمات منفجره یا رهاسازی آنها جهت تسهیل در نشانه‌گذاری، پاکسازی، برداشت یا انهدام سریع مواد منفجره به جا مانده از جنگ و نیز آموزش خطر و ارائه اطلاعات مربوط به طرفی که بر قلمرو نظارت (کنترل) دارد و به ساکنین غیرنظامی در آن قلمرو اقدام خواهد کرد.

۲- طرف‌های متعاقد معظم و طرف‌های مخاصمه مسلحانه که از مهمات منفجره‌ای استفاده کرده یا رها کرده‌اند که این مهمات ممکن است تبدیل به مواد منفجره به جا مانده از جنگ شود؛ بدون تأخیر پس از توقف درگیری‌های جاری و تا جایی که عملی است، و با رعایت منافع امنیتی مشروع طرف‌های مزبور، این گونه اطلاعات را به صورت دوجانبه یا از طریق طرف ثالث مورد توافق متقابل، از جمله در میان سایر موارد سازمان ملل متحد یا در اختیار طرف یا طرف‌هایی که بر مناطق آلوده نظارت (کنترل) دارند، یا بنا به درخواست و با رضایت طرف ارائه‌کننده اطلاعات، در اختیار سایر سازمان‌های مربوطی قرار خواهند داد که آموزش خطر و نیز نشانه‌گذاری و پاکسازی، برداشت یا انهدام مواد منفجره به جا مانده از جنگ در مناطق آلوده را انجام می‌دهند یا انجام خواهند داد.

۳- طرف‌های متعاقد در ثبت، نگهداری و انتقال چنین اطلاعاتی، بخش (۱) پیوست فنی را مورد توجه قرار خواهند داد.

ماده ۵

سایر موارد احتیاطی برای حفاظت از جمعیت، اشخاص و اهداف غیرنظامی در برابر خطرات و آثار مواد

منفجره به جا مانده از جنگ

طرف‌های متعاقد معظم و طرف‌های مخاصمه مسلحانه به منظور حفاظت از جمعیت، اشخاص و اهداف غیرنظامی در برابر خطرات و آثار مواد منفجره به جا مانده از جنگ تمام پیشگیری‌های ممکن را در قلمرو تحت نظارت (کنترل) خود که متأثر از مواد منفجره به جا مانده از جنگ هستند، به عمل خواهند آورد. موارد احتیاطی ممکن، مواردی هستند که با توجه به همه شرایط حاکم در آن زمان، از جمله ملاحظات بشردوستانه و نظامی قابل اجرا یا از لحاظ عملی امکان پذیرند. این موارد احتیاطی می‌تواند شامل هشدار، آموزش خطر به جمعیت غیرنظامی، نشانه‌گذاری، حصارکشی و نظارت بر مناطق آلوده به مواد منفجره به جا مانده از جنگ به گونه مندرج در بخش (۲) پیوست فنی باشد.

ماده ۶

مقررات مربوط به حفاظت از دفاتر نمایندگی و سازمان‌های بشردوستانه در برابر اثرات مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ

- ۱- هر طرف متعاقد معظم و طرف درگیر در مخاصمه مسلحانه:
(الف) تا حد امکان، از دفاتر نمایندگی و سازمان‌های بشردوستانه‌ای که با رضایت آن طرف در مناطق آلوده تحت نظارت (کنترل) طرف متعاقد معظم در یک مخاصمه مسلحانه مشغول فعالیت هستند یا خواهند بود، در قبال اثرات مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ محافظت به‌عمل خواهد آورد.
(ب) بنا به درخواست دفاتر نمایندگی یا سازمان‌های بشردوستانه مزبور، تا حد امکان اطلاعات مربوط به محل تمام مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ را که از وجود آنها در آن قسمت از قلمرو خود اطلاع دارد که دفاتر نمایندگی یا سازمان بشردوستانه درخواست کننده در آن فعالیت خواهد کرد یا در حال فعالیت است، ارائه خواهد کرد.
- ۲- مفاد این ماده، خدشه‌ای بر حقوق بشردوستانه بین‌المللی موجود یا دیگر اسناد بین‌المللی حاکم یا تصمیم‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد که سطح بالاتری از حفاظت را پیش‌بینی می‌کند، وارد نمی‌کند.

ماده ۷

مساعدت در خصوص مواد منفجره موجود به‌جا مانده از جنگ

- ۱- هر طرف متعاقد معظم حق دارد در صورت اقتضا از طرف‌های متعاقد معظم دیگر، دولت‌های غیرعضو و سازمان‌ها و موسسات بین‌المللی مربوط، در رسیدگی به مشکلات ناشی از مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ، مساعدت درخواست و دریافت نماید.
- ۲- هر طرف متعاقد معظم که در موقعیت انجام چنین اقدامی قرار دارد در صورت لزوم و امکان در زمینه رسیدگی به مشکلات ناشی از مواد منفجره موجود به‌جا مانده از جنگ کمک و مساعدت ارائه نماید. در انجام این کار، طرف‌های متعاقد معظم اهداف بشردوستانه این سند الحاقی (پروتکل) و نیز استانداردهای بین‌المللی از جمله استانداردهای بین‌المللی مین‌زدائی را مد نظر قرار خواهند داد.

ماده ۸

همکاری و مساعدت

- ۱- هر طرف متعاقد معظم که در موقعیت انجام چنین اقدامی باشد برای نشانه‌گذاری، پاکسازی، برداشت یا انهدام مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ و برای آموزش خطر به جمعیت غیرنظامی و فعالیت‌های مرتبط، علاوه بر سایر موارد از طریق نظام سازمان ملل متحد، سایر سازمان‌ها و مؤسسات بین‌المللی، منطقه‌ای یا ملی مربوط، کارگروه (کمیته) بین‌المللی صلیب سرخ و جمعیت‌های ملی هلال احمر و صلیب سرخ و فدراسیون‌های بین‌المللی آنها، سازمان‌های غیردولتی یا به‌طور دوجانبه، مساعدت ارائه خواهد کرد.
- ۲- هر طرف متعاقد معظم که در موقعیت انجام چنین اقدامی قرار دارد، برای مراقبت، توانبخشی و استقرار مجدد قربانیان مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ از لحاظ اقتصادی و اجتماعی مساعدت ارائه خواهد کرد. چنین مساعدتی می‌تواند علاوه بر سایر موارد از طریق نظام سازمان ملل متحد، سازمان‌ها و مؤسسات

بین‌المللی، منطقه‌ای یا ملی مربوط، کارگروه (کمیته) بین‌المللی صلیب سرخ و جمعیت‌های ملی هلال احمر و صلیب سرخ و فدراسیون‌های بین‌المللی آنها، سازمان‌های غیردولتی یا به‌طور دوجانبه، ارائه گردد.

۳- هر طرف متعهد معظم که در موقعیت انجام چنین اقدامی قرار دارد به منظور تسهیل ارائه مساعدت به‌موجب این سند الحاقی (پروتکل)، به صندوق امانی داخل نظام سازمان ملل متحد و همچنین سایر صندوق‌های امانی مربوط، کمک خواهد کرد.

۴- هر طرف متعهد معظم در تمامی مبادلات ممکن در زمینه تجهیزات، مواد و اطلاعات علمی و فناورانه به جز فناوری مرتبط با تسلیحات که برای اجرای این سند الحاقی (پروتکل) ضروری است حق مشارکت خواهد داشت. طرف‌های متعهد معظم متعهد می‌شوند که این تبادلات را طبق قوانین ملی تسهیل نمایند و در خصوص ارائه تجهیزات پاکسازی و اطلاعات فناورانه مربوط، برای اهداف بشردوستانه محدودیت‌های بی‌مورد را اعمال نخواهند کرد.

۵- هر طرف متعهد معظم تعهد می‌نماید که اطلاعات مربوط به مین‌زدایی به‌ویژه اطلاعات مربوط به ابزار و فناوری‌های مختلف مربوط به پاکسازی مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ، فهرست متخصصان، کارگزاری‌های تخصصی یا نقاط تماس ملی در خصوص پاکسازی مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ، و نیز به‌صورت داوطلبانه، اطلاعات فنی انواع مهمات منفجره مربوط را به پایگاه‌های داده مربوط که در نظام سازمان ملل متحد ایجاد شده است، ارائه دهد.

۶- طرف‌های متعهد معظم می‌توانند درخواست‌های مستند به اطلاعات مربوط برای مساعدت را به سازمان ملل متحد، سایر نهادهای مقتضی یا سایر دولت‌ها ارائه نمایند. این درخواست‌ها را می‌توان به دبیرکل سازمان ملل متحد ارائه کرد که او نیز آنها را به همه طرف‌های متعهد معظم و سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های غیردولتی مربوط منتقل خواهد نمود.

۷- در صورت درخواست از سازمان ملل متحد، دبیرکل سازمان ملل متحد می‌تواند در حدود منابع در اختیار خود، اقدامات مقتضی را برای ارزیابی وضعیت انجام دهد و با همکاری طرف متعهد معظم متقاضی و سایر طرف‌های متعهد معظم دارای مسئولیت مندرج در ماده (۳) بالا، ارائه کمک‌های مناسب را توصیه نماید. همچنین دبیرکل سازمان ملل متحد می‌تواند گزارشی را درباره این ارزیابی و نیز نوع و دامنه مساعدت درخواستی از جمله کمک‌های احتمالی از سوی صندوق امانی ایجاد شده در نظام سازمان ملل متحد به طرف‌های متعهد معظم ارائه نماید.

ماده ۹

اقدامات پیشگیرانه عمومی

۱- با مد نظر قرار دادن وضعیت‌ها و ظرفیت‌های مختلف، هر طرف متعهد معظم ترغیب می‌گردد که اقدامات پیشگیرانه عمومی را با هدف کاهش وقوع حوادث مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ از جمله موارد موضوع بخش (۳) پیوست فنی اتخاذ نماید که این اقدامات تنها به این موارد محدود نمی‌گردد.

۲- هر طرف متعهد معظم می‌تواند به‌صورت داوطلبانه اطلاعات مرتبط با تلاش در جهت ترویج و ایجاد بهترین شیوه‌ها در ارتباط با بند (۱) این ماده را تبادل نماید.

رایزنی طرف‌های متعاقد معظم

- ۱- طرف‌های متعاقد معظم متعهد می‌شوند در مورد تمام موارد مربوط به اجرای این سند الحاقی (پروتکل) با یکدیگر رایزنی و همکاری نمایند. به همین منظور، فراهمایی (کنفرانس) طرف‌های متعاقد معظم با توافق اکثریت طرف‌های متعاقد معظم که از ۱۸ طرف کمتر نخواهد بود، برگزار خواهد شد.
- ۲- کار فراهمایی (کنفرانس) طرف‌های متعاقد معظم دربرگیرنده موارد زیر خواهد بود:
  - الف) بازنگری وضعیت و اجرای این سند الحاقی (پروتکل)؛
  - ب) رسیدگی به مسائل مربوط به اجرای ملی این سند الحاقی (پروتکل) از جمله گزارش‌دهی ملی یا به روزرسانی آن به صورت سالانه؛
  - پ) آماده‌سازی برای فراهمایی‌های (کنفرانس‌های) بازنگری.
- ۳- هزینه‌های فراهمایی (کنفرانس) طرف‌های متعاقد معظم که طبق مقیاس ارزیابی سازمان ملل متحد به صورت مناسب تعدیل شده است، برعهده طرف‌های متعاقد معظم و دولت‌های غیر عضو شرکت کننده در فراهمایی (کنفرانس) خواهد بود.

ماده ۱۱

پایبندی

- ۱- هر طرف متعاقد معظم نیروهای مسلح و کارگزاری‌ها یا بخش‌های مربوط خود را ملزم خواهد کرد دستورالعمل‌های مقتضی و رویه‌های عملیاتی یا اجرایی صادر کند و کارکنان آنها آموزش‌هایی را طبق مفاد مربوط این سند الحاقی (پروتکل) دریافت نمایند.
- ۲- طرف‌های متعاقد معظم متعهد می‌شوند از طریق دبیرکل سازمان ملل متحد یا سایر رویه‌های بین‌المللی مناسب برای حل و فصل هر گونه مشکلی که ممکن است در ارتباط با تفسیر و اجرای مفاد این سند الحاقی (پروتکل) ایجاد شود، به صورت دوجانبه با یکدیگر رایزنی و همکاری نمایند.

دفتر هیئت دولت

پیوست فنی

این پیوست فنی دربرگیرنده بهترین روش پیشنهادی برای دستیابی به اهداف مندرج در مواد (۴)، (۵) و (۹) این سند الحاقی (پروتکل) است. این پیوست فنی به‌طور داوطلبانه توسط طرف‌های متعاقد معظم اجرا خواهد شد.

۱- ثبت، ذخیره و انتشار اطلاعات مربوط به مهمات منفجره عمل نکرده (یو ایکس آ) و مهمات منفجره رهاشده (ای ایکس آ)

الف) ثبت اطلاعات: در خصوص مواد منفجره‌ای که می‌توانند به مهمات منفجره عمل نکرده تبدیل شوند، یک دولت باید تلاش نماید اطلاعات زیر را تا جایی که امکان دارد؛ به‌صورت دقیق ثبت کند:

- (۱) محل مناطقی که با استفاده از مهمات منفجره مورد هدف قرار گرفته‌اند؛
- (۲) تعداد تقریبی مهمات منفجره به‌کار برده شده در مناطق موضوع ردیف (۱)؛
- (۳) نوع و ماهیت مهمات منفجره به‌کار برده شده در مناطق آلوده به مهمات منفجره موضوع ردیف (۱)؛

(۴) محل عمومی شناخته شده و احتمالی مهمات منفجره عمل نکرده؛
چنانچه دولتی به هنگام عملیات، مجبور به رهاسازی مواد منفجره گردد، باید سعی نماید مهمات منفجره رهاشده را به روشی ایمن و امن رها کرده و اطلاعات این مهمات منفجره را به شرح زیر ثبت نماید:

- (۵) محل مهمات منفجره رهاشده؛
  - (۶) مقدار تقریبی مهمات منفجره رهاشده در هر محل خاص؛
  - (۷) انواع مهمات منفجره رهاشده در هر محل خاص؛
- ب) ذخیره اطلاعات: چنانچه دولتی اطلاعات را طبق بند الف) ثبت کرده باشد، آن اطلاعات باید به روشی نگهداری شود که امکان بازیابی و انتشار متعاقب آن، طبق بند پ) وجود داشته باشد.
- پ) انتشار اطلاعات: اطلاعاتی که توسط یک دولت طبق بندهای الف) و ب) ثبت و ذخیره شده است باید با در نظر گرفتن منافع امنیتی و دیگر تعهدات دولت ارائه‌کننده اطلاعات، طبق مفاد زیر انتشار یابد.

(۱) محتوا:

اطلاعات منتشر شده درباره مهمات منفجره عمل نکرده باید شامل جزئیات زیر باشد:

- (۱) محل عمومی شناخته شده و احتمالی مهمات منفجره عمل نکرده؛
- (۲) انواع و تعداد تقریبی مهمات منفجره به‌کار رفته در مناطق مورد هدف؛
- (۳) روش شناسایی مهمات منفجره از جمله رنگ، اندازه، شکل و سایر نشانه‌های مربوط؛
- (۴) روش دفن کردن ایمن مهمات منفجره؛
- اطلاعات منتشر شده درباره مهمات منفجره رهاشده باید شامل جزئیات زیر باشد:
- (۵) محل مهمات منفجره رهاشده؛
- (۶) تعداد تقریبی مهمات منفجره رهاشده در هر محل خاص؛
- (۷) انواع مهمات منفجره رهاشده در هر محل خاص؛

- (۸) روش شناسائی مهمات منفجره رهاشده از جمله رنگ، اندازه و شکل؛
(۹) اطلاعات در مورد نوع و روش‌های بسته‌بندی مهمات منفجره رهاشده؛
(۱۰) وضعیت آمادگی؛

(۱۱) محل و ماهیت تله‌های انفجاری که از وجود آنها در منطقه آلوده به مهمات منفجره رهاشده اطلاعاتی در دست می‌باشد.

۲) گیرنده: اطلاعات باید در اختیار طرف یا طرف‌هایی که منطقه آلوده تحت نظارت (کنترل) آنهاست و آن دسته از اشخاص یا مؤسساتی قرار گیرد که با رضایت دولت منتشرکننده اطلاعات، در پاکسازی مهمات منفجره عمل نکرده یا رهاشده در منطقه آلوده و نیز در آموزش جمعیت غیرنظامی در مورد خطرات مهمات منفجره عمل نکرده یا رهاشده فعالیت داشته یا خواهند داشت.
۳) ساز و کار: یک دولت باید در صورت امکان از سازوکارهای بین‌المللی یا محلی ایجاد شده برای انتشار اطلاعات همچون خدمات مین‌زدایی سازمان ملل متحد، پیشینه نظام مدیریت اطلاعات برای مین‌زدایی و سایر کارگزاری‌های (آژانس‌های) تخصصی که از نظر دولت منتشرکننده مناسب باشند، استفاده کند.

۴) زمان‌بندی: اطلاعات باید در اسرع وقت با در نظر گرفتن مواردی همچون عملیات‌های نظامی و بشردوستانه در حال انجام در مناطق آلوده، دسترسی به اطلاعات و معتبر بودن اطلاعات و موضوعات امنیتی مربوط منتشر شود.

۲- هشدارها، آموزش خطر، نشانه‌گذاری، حصارکشی و پایش اصطلاحات کلیدی

الف) هشدارها، ارائه به موقع اطلاعات احتیاطی به جمعیت غیرنظامی به منظور کاهش خطرات ناشی از مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ در مناطق آلوده است.

ب) آموزش خطر به جمعیت غیرنظامی باید در برگیرنده برنامه‌های آموزش خطر به‌منظور تسهیل تبادل اطلاعات بین جوامع متأثر، مقام‌های دولتی و سازمان‌های بشردوستانه باشد تا جوامع متأثر از تهدید ناشی از مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ آگاه شوند. برنامه آموزش خطر معمولاً فعالیتی بلندمدت است.

عناصر بهترین روش‌های هشدار و آموزش خطر

پ) در تمام برنامه‌های هشدار و آموزش خطر باید در صورت امکان استانداردهای متداول ملی و بین‌المللی از جمله استاندارد بین‌المللی مین‌زدایی در نظر گرفته شود.

ت) هشدارها و آموزش خطر باید به جمعیت غیرنظامی متأثر که شامل غیرنظامیانی است که در مناطق یا اطراف مناطق آلوده به مواد منفجره باقیمانده از جنگ زندگی می‌کنند و نیز غیرنظامیانی ارائه گردد که در چنین مناطقی تردد می‌کنند.

دفتر هیئت دولت

ث) هشدارها باید در اسرع وقت و بسته به شرایط و اطلاعات در دسترس، ارائه گردد. برنامه آموزش خطر باید در اسرع وقت، جایگزین برنامه هشدار شود. هشدارها و آموزش خطر همیشه باید به جوامع متأثر در اسرع وقت ارائه گردد.

ج) طرف‌های مخاصمه چنانچه از منابع و مهارت برای ارائه آموزش خطر مؤثر برخوردار نباشند، باید از ظرفیت طرف‌های ثالث از قبیل سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های غیردولتی استفاده کنند.

چ) طرف‌های مخاصمه باید در صورت امکان، منابع بیشتری برای هشداردهی و آموزش خطر فراهم آورند. این موارد می‌تواند شامل ارائه پشتیبانی تدارکاتی، تولید اقلام آموزش خطر، پشتیبانی مالی و اطلاعات نقشه‌برداری عمومی باشد.

نشانه‌گذاری، حصارکشی و پایش مناطق آلوده به مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ

ح) طرف‌های مخاصمه باید در صورت امکان در هر زمان در طول مخاصمه و پس از آن در هر کجا که مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ وجود دارد، در سریعترین زمان ممکن و در بیشترین حد امکان، اطمینان حاصل نمایند که مناطق آلوده به مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ به‌منظور اطمینان از عدم ورود مؤثر غیرنظامیان طبق مفاد زیر، نشانه‌گذاری و حصارکشی شده و پایش می‌شود.

خ) علائم هشداردهنده باید بر مبنای روش‌های علامت‌گذاری شناسایی شده توسط جامعه متأثر، در علامت‌گذاری مناطق خطرناک مشکوک به‌کار گرفته شود. علائم و سایر نشانه‌های علامت‌گذاری مناطق خطرناک باید تا حد ممکن، قابل رؤیت، خوانا و بادوام و در برابر عوارض زیست محیطی، مقاوم باشد و به‌طور واضح مشخص نماید که کدام طرف مرز نشانه‌گذاری شده، داخل منطقه آلوده به مواد منفجره به‌جا مانده از جنگ و کدام طرف، امن محسوب می‌شود.

د) ساختار مناسبی همراه با مسئولیت، پایش و نگهداری از سامانه‌های نشانه‌گذاری ثابت و موقت، یکپارچه با برنامه‌های ملی و محلی آموزش خطر، باید ایجاد شود.

۳- اقدامات پیشگیرانه عمومی

دولت‌هایی که مهمات منفجره تولید یا خریداری می‌نمایند باید تا حد امکان و در صورت اقتضا برای حصول اطمینان از اجرا و رعایت اقدامات زیر در طول چرخه حیات مهمات منفجره تلاش نمایند.

الف) مدیریت تولید مهمات

- (۱) روندهای تولید باید طوری طراحی شود که به بالاترین ضریب اطمینان در مهمات منفجره برسد.
- (۲) روندهای تولید باید مشمول اقدامات تایید شده واپایش (کنترل) کیفیت قرار گیرد.
- (۳) در طول روند تولید مهمات منفجره، باید استانداردهای تایید شده تضمین کیفیت که در سطح بین‌المللی شناخته شده‌اند، به‌کار گرفته شود.
- (۴) آزمایش (تست) تایید باید از طریق آزمایش (تست) گرم (غیرمشقی) در شرایط مختلف یا از طریق سایر رویه‌های مورد تایید، انجام شود.
- (۵) رعایت استانداردهایی با ضریب اطمینان بالا در جریان دادوستد و نقل و انتقال مهمات منفجره، باید الزامی باشد.

ب) مدیریت مهمات

به منظور تضمین ضریب اطمینان بلندمدت مهمات منفجره، دولت‌ها به اعمال بهترین هنجارها و روش‌های اجرایی در ارتباط با ذخیره، حمل و نقل، ذخیره در میدان و جابه‌جایی، طبق راهنمای زیر ترغیب می‌شوند.

- (۱) مهمات منفجره، در صورت لزوم باید در تأسیسات امن یا بارگنج‌های مناسبی نگهداری شوند که از مهمات منفجره و اجزاء آن در صورت لزوم در محیطی واپایش (کنترل) شده محافظت شود.
- (۲) هر دولت باید انتقال مهمات منفجره به تأسیسات تولید، تأسیسات انبار و میدان و بر عکس را به روشی انجام دهد که حداقل صدمه را به مهمات منفجره وارد نماید.
- (۳) هر دولت باید در صورت لزوم از بارگنج‌های مناسب و محیط‌های واپایش (کنترل) شده در زمان ذخیره‌سازی و جابه‌جایی مهمات منفجره، استفاده نماید.
- (۴) خطر انفجار در انبارها باید با استفاده از ترتیبات مناسب ذخیره‌سازی به حداقل برسد.
- (۵) دولت‌ها باید رویه‌های مناسبی را برای ثبت وقایع، ردیابی و آزمایش مهمات منفجره اعمال نمایند. این رویه‌ها باید شامل اطلاعات مربوط به تاریخ ساخت هر کدام از مهمات منفجره، شماره نوبه یا شماره مجموعه مهمات منفجره و اطلاعاتی مبنی بر اینکه مهمات منفجره کجا بوده‌اند و تحت چه شرایطی ذخیره‌سازی شده‌اند و در معرض چه عوامل محیطی قرار داشته‌اند؛ باشد.
- (۶) مهمات منفجره ذخیره شده باید در صورت اقتضا و به تناوب، مورد آزمایش (تست) گرم (غیرمشقی) قرار گیرند تا از عملکرد مطلوب مهمات منفجره اطمینان حاصل شود.
- (۷) اجزای فرعی مهمات منفجره ذخیره شده باید در صورت اقتضا تحت بررسی (تست) آزمایشگاهی قرار گیرند تا از عملکرد مطلوب آن اطمینان حاصل شود.
- (۸) در صورت لزوم، اقدام مناسب از جمله تطابق با عمر مفید مورد انتظار مهمات، باید به‌عنوان خروجی حاصل از اطلاعات بدست آمده از رویه‌های ثبت وقایع، ردیابی و آزمایش (تست) به‌منظور حفظ ضریب اطمینان مهمات منفجره ذخیره شده، اتخاذ شود.

پ) آموزش

آموزش مناسب کلیه کارکنانی که در جابه‌جایی، حمل و استفاده از اینگونه مهمات منفجره شرکت دارند، عامل مهمی در حصول اطمینان از اجرای عملکرد مطمئن مورد نظر می‌باشد. بنابراین دولت‌ها باید برنامه‌های آموزشی مناسبی را تصویب و اجرا نمایند تا مطمئن شوند که کارکنان در ارتباط با مهماتی که با آن سروکار خواهند داشت، به‌صورت مناسب آموزش دیده‌اند.

ت) نقل و انتقال

دولتی که برنامه‌ای برای نقل و انتقال مهمات منفجره به دولت دیگری را دارد که قبلاً این نوع مهمات را در اختیار نداشته است، باید جهت حصول اطمینان از توانایی دولت دریافت کننده برای ذخیره‌سازی، نگهداری و استفاده درست از آن مهمات منفجره تلاش نماید.

ث) تولیدات آتی

هر دولت باید برای دستیابی به بالاترین ضریب اطمینان ممکن، روش‌ها و ابزار بهبود ضریب اطمینان مهمات منفجره‌ای را که قصد تولید یا خرید آن را دارد، مورد بررسی قرار دهد.

**CONVENTION ON PROHIBITIONS OR RESTRICTIONS ON THE USE OF
CERTAIN CONVENTIONAL WEAPONS WHICH MAY BE DEEMED TO BE
EXCESSIVELY INJURIOUS OR TO HAVE INDISCRIMINATE EFFECTS**

The High Contracting Parties,

Recalling that every State has the duty, in conformity with the Charter of the United Nations, to refrain in its international relations from the threat or use of force against the sovereignty, territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner inconsistent with the purposes of the United Nations.

Further recalling the general principle of the protection of the civilian population against the effects of hostilities,

Basing themselves on the principle of international law that the right of the parties to an armed conflict to choose methods or means of warfare is not unlimited, and on the principle that prohibits the employment in armed conflicts of weapons, projectiles and material and methods of warfare of a nature to cause superfluous injury or unnecessary suffering,

Also recalling that it is prohibited to employ methods or means of warfare which are intended, or may be expected, to cause widespread, long-term and severe damage to the natural environment,

Confirming their determination that in cases not covered by this Convention and its annexed Protocols or by other international agreements, the civilian population and the combatants shall at all times remain under the protection and authority of the principles of international law derived from established custom, from the principles of humanity and from the dictates of public conscience,

Desiring to contribute to international détente, the ending of the arms race and the building of confidence among States, and hence to the realization of the aspiration of all peoples to live in peace,

Recognizing the importance of pursuing every effort which may contribute to progress towards general and complete disarmament under strict and effective international control,

Reaffirming the need to continue the codification and progressive development of the rules of international law applicable in armed conflict,

Wishing to prohibit or restrict further the use of certain conventional weapons and believing that the positive results achieved in this area may facilitate the main talks on disarmament with a view to putting an end to the production, stockpiling and proliferation of such weapons,

Emphasizing the desirability that all States become parties to this Convention and its annexed Protocols, especially the militarily significant States,

Bearing in mind that the General Assembly of the United Nations and the United Nations Disarmament Commission may decide to examine the question of a possible broadening of the scope of the prohibitions and restrictions contained in this Convention and its annexed Protocols,

دفتر هیئت دولت

Further bearing in mind that the Committee on Disarmament may decide to consider the question of adopting further measures to prohibit or restrict the use of certain conventional weapons,

Have agreed as follows:

Article 1

Scope of application

1. This Convention and its annexed Protocols shall apply in the situations referred to in Article 2 common to the Geneva Conventions of 12 August 1949 for the Protection of War Victims, including any situation described in paragraph 4 of Article I of Additional Protocol I to these Conventions.
2. This Convention and its annexed Protocols shall also apply, in addition to situations referred to in paragraph 1 of this Article, to situations referred to in Article 3 common to the Geneva Conventions of 12 August 1949. This Convention and its annexed Protocols shall not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence, and other acts of a similar nature, as not being armed conflicts.
3. In case of armed conflicts not of an international character occurring in the territory of one of the High Contracting Parties, each party to the conflict shall be bound to apply the prohibitions and restrictions of this Convention and its annexed Protocols.
4. Nothing in this Convention or its annexed Protocols shall be invoked for the purpose of affecting the sovereignty of a State or the responsibility of the Government, by all legitimate means, to maintain or re-establish law and order in the State or to defend the national unity and territorial integrity of the State.
5. Nothing in this Convention or its annexed Protocols shall be invoked as a justification for intervening, directly or indirectly, for any reason whatever, in the armed conflict or in the internal or external affairs of the High Contracting Party in the territory of which that conflict occurs.
6. The application of the provisions of this Convention and its annexed Protocols to parties to a conflict which are not High Contracting Parties that have accepted this Convention or its annexed Protocols, shall not change their legal status or the legal status of a disputed territory, either explicitly or implicitly.
7. The provisions of Paragraphs 2-6 of this Article shall not prejudice additional Protocols adopted after 1 January 2002, which may apply, exclude or modify the scope of their application in relation to this Article.

دفتر هیئت دولت

Article 2

Relations with other international agreements

Nothing in this Convention or its annexed Protocols shall be interpreted as detracting from other obligations imposed upon the High Contracting Parties by international humanitarian law applicable in armed conflict.

Article 3

Signature

This Convention shall be open for signature by all States at United Nations Headquarters in New York for a period of twelve months from 10 April 1981.

Article 4

Ratification, acceptance, approval or accession

1. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval by the Signatories. Any State which has not signed this Convention may accede to it.
2. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.
3. Expressions of consent to be bound by any of the Protocols annexed to this Convention shall be optional for each State, provided that at the time of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval of this Convention or of accession thereto, that State shall notify the Depositary of its consent to be bound by any two or more of these Protocols.
4. At any time after the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval of this Convention or of accession thereto, a State may notify the Depositary of its consent to be bound by any annexed Protocol by which it is not already bound.

دفتر هیئت دولت

5. Any Protocol by which a High Contracting Party is bound shall for that Party form an integral part of this Convention.

Article 5

Entry into force

1. This Convention shall enter into force six months after the date of deposit of the twentieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
2. For any State which deposits its instrument of ratification, acceptance, approval or accession after the date of the deposit of the twentieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Convention shall enter into force six months after the date on which that State has deposited its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
3. Each of the Protocols annexed to this Convention shall enter into force six months after the date by which twenty States have notified their consent to be bound by it in accordance with paragraph 3 or 4 of Article 4 of this Convention.
4. For any State which notifies its consent to be bound by a Protocol annexed to this Convention after the date by which twenty States have notified their consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force six months after the date on which that State has notified its consent so to be bound.

Article 6

Dissemination

The High Contracting Parties undertake, in time of peace as in time of armed conflict, to disseminate this Convention and those of its annexed Protocols by which they are bound as widely as possible in their respective countries and, in particular, to include the study thereof in their programmes of military instruction, so that those instruments may become known to their armed forces.

Article 7

Treaty relations upon entry into force of this Convention

1. When one of the parties to a conflict is not bound by an annexed Protocol, the parties bound by this Convention and that annexed Protocol shall remain bound by them in their mutual relations.
2. Any High Contracting Party shall be bound by this Convention and any Protocol annexed thereto which is in force for it, in any situation contemplated by Article 1, in relation to any State which is not a party to this Convention or bound by the relevant annexed Protocol, if the latter accepts and applies this Convention or the relevant Protocol, and so notifies the Depositary.

دفتر هیئت دولت

3. The Depositary shall immediately inform the High Contracting Parties concerned of any notification received under paragraph 2 of this Article.

4. This Convention, and the annexed Protocols by which a High Contracting Party is bound, shall apply with respect to an armed conflict against that High Contracting Party of the type referred to in Article 1, paragraph 4, of Additional Protocol I to the Geneva Conventions of 12 August 1949 for the Protection of War Victims: (a) where the High Contracting Party is also a party to Additional Protocol I and an authority referred to in Article 96, paragraph 3, of that Protocol has undertaken to apply the Geneva Conventions and Additional Protocol I in accordance with Article 96, paragraph 3, of the said Protocol, and undertakes to apply this Convention and the relevant annexed Protocols in relation to that conflict; or (b) where the High Contracting Party is not a party to Additional Protocol I and an authority of the type referred to in subparagraph (a) above accepts and applies the obligations of the Geneva Conventions and of this Convention and the relevant annexed Protocols in relation to that conflict. Such an acceptance and application shall have in relation to that conflict the following effects:

(i) the Geneva Conventions and this Convention and its relevant annexed Protocols are brought into force for the parties to the conflict with immediate effect;

(ii) the said authority assumes the same rights and obligations as those which have been assumed by a High Contracting Party to the Geneva Conventions, this Convention and its relevant annexed Protocols; and

(iii) the Geneva Conventions, this Convention and its relevant annexed Protocols are equally binding upon all parties to the conflict.

The High Contracting Party and the authority may also agree to accept and apply the obligations of Additional Protocol I to the Geneva Conventions on a reciprocal basis.

Article 8

Review and amendments

1. (a) At any time after the entry into force of this Convention any High Contracting Party may propose amendments to this Convention or any annexed Protocol by which it is bound. Any proposal for an amendment shall be communicated to the Depositary, who shall notify it to all the High Contracting Parties and shall seek their views on whether a conference should be convened to consider the proposal. If a majority, that shall not be less than eighteen of the High Contracting Parties so agree, he shall promptly convene a conference to which all High Contracting Parties shall be invited. States not parties to this Convention shall be invited to the conference as observers.

(b) Such a conference may agree upon amendments which shall be adopted and shall enter into force in the same manner as this Convention and the annexed Protocols, provided that amendments to this Convention may be adopted only by the High Contracting Parties and that amendments to a specific annexed Protocol may be adopted only by the High Contracting Parties which are bound by that Protocol.

2. (a) At any time after the entry into force of this Convention any High Contracting Party may propose additional protocols relating to other categories of conventional weapons not covered by the existing annexed Protocols. Any such proposal for an additional protocol shall

دفتر هیئت دولت

be communicated to the Depository, who shall notify it to all the High Contracting Parties in accordance with subparagraph 1 (a) of this Article. If a majority, that shall not be less than eighteen of the High Contracting Parties so agree, the Depository shall promptly convene a conference to which all States shall be invited.

(b) Such a conference may agree, with the full participation of all States represented at the conference, upon additional protocols which shall be adopted in the same manner as this Convention, shall be annexed thereto and shall enter into force as provided in paragraphs 3 and 4 of Article 5 of this Convention.

3. (a) If, after a period of ten years following the entry into force of this Convention, no conference has been convened in accordance with subparagraph 1 (a) or 2 (a) of this Article, any High Contracting Party may request the Depository to convene a conference to which all High Contracting Parties shall be invited to review the scope and operation of this Convention and the Protocols annexed thereto and to consider any proposal for amendments of this Convention or of the existing Protocols. States not parties to this Convention shall be invited as observers to the conference. The conference may agree upon amendments which shall be adopted and enter into force in accordance with subparagraph 1 (b) above.

(b) At such conference consideration may also be given to any proposal for additional protocols relating to other categories of conventional weapons not covered by the existing annexed Protocols. All States represented at the conference may participate fully in such consideration. Any additional protocols shall be adopted in the same manner as this Convention, shall be annexed thereto and shall enter into force as provided in paragraphs 3 and 4 of Article 5 of this Convention.

(c) Such a conference may consider whether provision should be made for the convening of a further conference at the request of any High Contracting Party if, after a similar period to that referred to in subparagraph 3 (a) of this Article, no conference has been convened in accordance with subparagraph 1 (a) or 2 (a) of this Article.

Article 9

Denunciation

1. Any High Contracting Party may denounce this Convention or any of its annexed Protocols by so notifying the Depository.

2. Any such denunciation shall only take effect one year after receipt by the Depository of the notification of denunciation. If, however, on the expiry of that year the denouncing High Contracting Party is engaged in one of the situations referred to in Article 1, the Party shall continue to be bound by the obligations of this Convention and of the relevant annexed Protocols until the end of the armed conflict or occupation and, in any case, until the termination of operations connected with the final release, repatriation or re-establishment of the person protected by the rules of international law applicable in armed conflict, and in the case of any annexed Protocol containing provisions concerning situations in which peace-keeping, observation or similar functions are performed by United Nations forces or missions in the area concerned, until the termination of those functions.

3. Any denunciation of this Convention shall be considered as also applying to all annexed Protocols by which the denouncing High Contracting Party is bound.

دفتر هیئت دولت

4. Any denunciation shall have effect only in respect of the denouncing High Contracting Party.

5. Any denunciation shall not affect the obligations already incurred, by reason of an armed conflict, under this Convention and its annexed Protocols by such denouncing High Contracting Party in respect of any act committed before this denunciation becomes effective.

Article 10

Depositary

1. The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Convention and of its annexed Protocols.

2. In addition to his usual functions, the Depositary shall inform all States of:

- (a) signatures affixed to this Convention under Article 3;
- (b) deposits of instruments of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention deposited under Article 4;
- (c) notifications of consent to be bound by annexed Protocols under Article 4;
- (d) the dates of entry into force of this Convention and of each of its annexed Protocols under Article 5; and
- (e) notifications of denunciation received under article 9, and their effective date.

Article 11

Authentic texts

The original of this Convention with the annexed Protocols, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Depositary, who shall transmit certified true copies thereof to all States.

دفتر هیئت دولت

PROTOCOL ON EXPLOSIVE REMNANTS OF WAR

(PROTOCOL V)

The High Contracting Parties,

Recognising the serious post-conflict humanitarian problems caused by explosive remnants of war,

Conscious of the need to conclude a Protocol on post-conflict remedial measures of a generic nature in order to minimise the risks and effects of explosive remnants of war,

And willing to address generic preventive measures, through voluntary best practices specified in a Technical Annex for improving the reliability of munitions, and therefore minimising the occurrence of explosive remnants of war,

Have agreed as follows:

Article 1

General provision and scope of application

1. In conformity with the Charter of the United Nations and of the rules of the international law of armed conflict applicable to them, High Contracting Parties agree to comply with the obligations specified in this Protocol, both individually and in co-operation with other High Contracting Parties, to minimize the risks and effects of explosive remnants of war in post-conflict situations.
2. This Protocol shall apply to explosive remnants of war on the land territory including internal waters of High Contracting Parties.
3. This Protocol shall apply to situations resulting from conflicts referred to in Article 1, paragraphs 1 to 6, of the Convention, as amended on 21 December 2001.
4. Articles 3, 4, 5 and 8 of this Protocol apply to explosive remnants of war other than existing explosive remnants of war as defined in Article 2, paragraph 5 of this Protocol.

دفتر هیئت دولت

Article 2

Definitions

For the purpose of this Protocol,

1. *Explosive ordnance* means conventional munitions containing explosives, with the exception of mines, booby traps and other devices as defined in Protocol II of this Convention as amended on 3 May 1996.
2. *Unexploded ordnance* means explosive ordnance that has been primed, fused, armed, or otherwise prepared for use and used in an armed conflict. It may have been fired, dropped, launched or projected and should have exploded but failed to do so.
3. *Abandoned explosive ordnance* means explosive ordnance that has not been used during an armed conflict, that has been left behind or dumped by a party to an armed conflict, and which is no longer under control of the party that left it behind or dumped it. Abandoned explosive ordnance may or may not have been primed, fused, armed or otherwise prepared for use.
4. *Explosive remnants of war* means unexploded ordnance and abandoned explosive ordnance.
5. *Existing explosive remnants of war* means unexploded ordnance and abandoned explosive ordnance that existed prior to the entry into force of this Protocol for the High Contracting Party on whose territory it exists.

Article 3

Clearance, removal or destruction of explosive remnants of war

1. Each High Contracting Party and party to an armed conflict shall bear the responsibilities set out in this Article with respect to all explosive remnants of war in territory under its control. In cases where a user of explosive ordnance which has become explosive remnants of war, does not exercise control of the territory, the user shall, after the cessation of active hostilities, provide where feasible, *inter alia* technical, financial, material or human resources assistance, bilaterally or through a mutually agreed third party, including *inter alia* through the United Nations system or other relevant organizations, to facilitate the marking and clearance, removal or destruction of such explosive remnants of war.
2. After the cessation of active hostilities and as soon as feasible, each High Contracting Party and party to an armed conflict shall mark and clear, remove or destroy explosive remnants of war in affected territories under its control. Areas affected by explosive remnants of war which are assessed pursuant to paragraph 3 of this Article as posing a serious humanitarian risk shall be accorded priority status for clearance, removal or destruction.

دفتر هیئت دولت

3. After the cessation of active hostilities and as soon as feasible, each High Contracting Party and party to an armed conflict shall take the following measures in affected territories under its control, to reduce the risks posed by explosive remnants of war:

- (a) survey and assess the threat posed by explosive remnants of war;
- (b) assess and prioritize needs and practicability in terms of marking and clearance, removal or destruction;
- (c) mark and clear, remove or destroy explosive remnants of war;
- (d) take steps to mobilize resources to carry out these activities.

4. In conducting the above activities High Contracting Parties and parties to an armed conflict shall take into account international standards, including the International Mine Action Standards.

5. High Contracting Parties shall co-operate, where appropriate, both among themselves and with other states, relevant regional and international organizations and non-governmental organizations on the provision of *inter alia* technical, financial, material and human resources assistance including, in appropriate circumstances, the undertaking of joint operations necessary to fulfil the provisions of this Article.

Article 4

Recording, retaining and transmission of information

1. High Contracting Parties and parties to an armed conflict shall to the maximum extent possible and as far as practicable record and retain information on the use of explosive ordnance or abandonment of explosive ordnance, to facilitate the rapid marking and clearance, removal or destruction of explosive remnants of war, risk education and the provision of relevant information to the party in control of the territory and to civilian populations in that territory.

2. High Contracting Parties and parties to an armed conflict which have used or abandoned explosive ordnance which may have become explosive remnants of war shall, without delay after the cessation of active hostilities and as far as practicable, subject to these parties' legitimate security interests, make available such information to the party or parties in control of the affected area, bilaterally or through a mutually agreed third party including *inter alia* the United Nations or, upon request, to other relevant organizations which the party providing the information is satisfied are or will be undertaking risk education and the marking and clearance, removal or destruction of explosive remnants of war in the affected area.

3. In recording, retaining and transmitting such information, the High Contracting Parties should have regard to Part 1 of the Technical Annex.

دفتر هیئت دولت

Article 5

Other precautions for the protection of the civilian population, individual civilians and civilian objects from the risks and effects of explosive remnants of war

1. High Contracting Parties and parties to an armed conflict shall take all feasible precautions in the territory under their control affected by explosive remnants of war to protect the civilian population, individual civilians and civilian objects from the risks and effects of explosive remnants of war. Feasible precautions are those precautions which are practicable or practicably possible, taking into account all circumstances ruling at the time, including humanitarian and military considerations. These precautions may include warnings, risk education to the civilian population, marking, fencing and monitoring of territory affected by explosive remnants of war, as set out in Part 2 of the Technical Annex.

Article 6

Provisions for the protection of humanitarian missions and organizations from the effects of explosive remnants of war

1. Each High Contracting Party and party to an armed conflict shall:
  - (a) Protect, as far as feasible, from the effects of explosive remnants of war, humanitarian missions and organizations that are or will be operating in the area under the control of the High Contracting Party or party to an armed conflict and with that party's consent.
  - (b) Upon request by such a humanitarian mission or organization, provide, as far as feasible, information on the location of all explosive remnants of war that it is aware of in territory where the requesting humanitarian mission or organization will operate or is operating.
2. The provisions of this Article are without prejudice to existing International Humanitarian Law or other international instruments as applicable or decisions by the Security Council of the United Nations which provide for a higher level of protection.

دفتر هیئت دولت

Article 7

Assistance with respect to existing explosive remnants of war

1. Each High Contracting Party has the right to seek and receive assistance, where appropriate, from other High Contracting Parties, from states non-party and relevant international organizations and institutions in dealing with the problems posed by existing explosive remnants of war.
2. Each High Contracting Party in a position to do so shall provide assistance in dealing with the problems posed by existing explosive remnants of war, as necessary and feasible. In so doing, High Contracting Parties shall also take into account the humanitarian objectives of this Protocol, as well as international standards including the International Mine Action Standards.

Article 8

Co-operation and assistance

1. Each High Contracting Party in a position to do so shall provide assistance for the marking and clearance, removal or destruction of explosive remnants of war, and for risk education to civilian populations and related activities *inter alia* through the United Nations system, other relevant international, regional or national organizations or institutions, the International Committee of the Red Cross, national Red Cross and Red Crescent societies and their International Federation, non-governmental organizations, or on a bilateral basis.
2. Each High Contracting Party in a position to do so shall provide assistance for the care and rehabilitation and social and economic reintegration of victims of explosive remnants of war. Such assistance may be provided *inter alia* through the United Nations system, relevant international, regional or national organizations or institutions, the International Committee of the Red Cross, national Red Cross and Red Crescent societies and their International Federation, non-governmental organizations, or on a bilateral basis.
3. Each High Contracting Party in a position to do so shall contribute to trust funds within the United Nations system, as well as other relevant trust funds, to facilitate the provision of assistance under this Protocol.
4. Each High Contracting Party shall have the right to participate in the fullest possible exchange of equipment, material and scientific and technological information other than weapons related technology, necessary for the implementation of this Protocol. High Contracting Parties undertake to facilitate such exchanges in accordance with national legislation and shall not impose undue restrictions on the provision of clearance equipment and related technological information for humanitarian purposes.

دفتر هیئت دولت

5. Each High Contracting Party undertakes to provide information to the relevant databases on mine action established within the United Nations system, especially information concerning various means and technologies of clearance of explosive remnants of war, lists of experts, expert agencies or national points of contact on clearance of explosive remnants of war and, on a voluntary basis, technical information on relevant types of explosive ordnance.

6. High Contracting Parties may submit requests for assistance substantiated by relevant information to the United Nations, to other appropriate bodies or to other states. These requests may be submitted to the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit them to all High Contracting Parties and to relevant international organizations and non-governmental organizations.

7. In the case of requests to the United Nations, the Secretary-General of the United Nations, within the resources available to the Secretary-General of the United Nations, may take appropriate steps to assess the situation and in co-operation with the requesting High Contracting Party and other High Contracting Parties with responsibility as set out in Article 3 above, recommend the appropriate provision of assistance. The Secretary-General may also report to High Contracting Parties on any such assessment as well as on the type and scope of assistance required, including possible contributions from the trust funds established within the United Nations system.

Article 9

Generic preventive measures

1. Bearing in mind the different situations and capacities, each High Contracting Party is encouraged to take generic preventive measures aimed at minimizing the occurrence of explosive remnants of war, including, but not limited to, those referred to in part 3 of the Technical Annex.
2. Each High Contracting Party may, on a voluntary basis, exchange information related to efforts to promote and establish best practices in respect of paragraph 1 of this Article.

Article 10

Consultations of High Contracting Parties

1. The High Contracting Parties undertake to consult and co-operate with each other on all issues related to the operation of this Protocol. For this purpose, a Conference of High Contracting Parties shall be held as agreed to by a majority, but no less than eighteen High Contracting Parties.

دفتر هیئت دولت

2. The work of the conferences of High Contracting Parties shall include:
- (a) review of the status and operation of this Protocol;
  - (b) consideration of matters pertaining to national implementation of this Protocol, including national reporting or updating on an annual basis.
  - (c) preparation for review conferences.
3. The costs of the Conference of High Contracting Parties shall be borne by the High Contracting Parties and States not parties participating in the Conference, in accordance with the United Nations scale of assessment adjusted appropriately.

Article 11

Compliance

1. Each High Contracting Party shall require that its armed forces and relevant agencies or departments issue appropriate instructions and operating procedures and that its personnel receive training consistent with the relevant provisions of this Protocol.
2. The High Contracting Parties undertake to consult each other and to co-operate with each other bilaterally, through the Secretary-General of the United Nations or through other appropriate international procedures, to resolve any problems that may arise with regard to the interpretation and application of the provisions of this Protocol.

دفتر هیئت دولت

Technical Annex

This Technical Annex contains suggested best practice for achieving the objectives contained in Articles 4, 5 and 9 of this Protocol. This Technical Annex will be implemented by High Contracting Parties on a voluntary basis.

1. Recording, storage and release of information for Unexploded Ordnance (UXO) and Abandoned Explosive Ordnance (AXO)

(a) Recording of information: Regarding explosive ordnance which may have become UXO a State should endeavour to record the following information as accurately as possible:

- (i) the location of areas targeted using explosive ordnance;
- (ii) the approximate number of explosive ordnance used in the areas under (i);
- (iii) the type and nature of explosive ordnance used in areas under (i);
- (iv) the general location of known and probable UXO;

Where a State has been obliged to abandon explosive ordnance in the course of operations, it should endeavour to leave AXO in a safe and secure manner and record information on this ordnance as follows:

- (v) the location of AXO;
- (vi) the approximate amount of AXO at each specific site;
- (vii) the types of AXO at each specific site.

(b) Storage of information: Where a State has recorded information in accordance with paragraph (a), it should be stored in such a manner as to allow for its retrieval and subsequent release in accordance with paragraph (c).

(c) Release of information: Information recorded and stored by a State in accordance with paragraphs (a) and (b) should, taking into account the security interests and other obligations of the State providing the information, be released in accordance with the following provisions:

(i) Content:

On UXO the released information should contain details on:

- (1) the general location of known and probable UXO;
- (2) the types and approximate number of explosive ordnance used in the targeted areas;
- (3) the method of identifying the explosive ordnance including colour, size and shape and other relevant markings;
- (4) the method for safe disposal of the explosive ordnance.

دفتر هیئت دولت

On AXO the released information should contain details on:

- (5) the location of the AXO;
  - (6) the approximate number of AXO at each specific site;
  - (7) the types of AXO at each specific site;
  - (8) the method of identifying the AXO, including colour, size and shape;
  - (9) information on type and methods of packing for AXO;
  - (10) state of readiness;
  - (11) the location and nature of any booby traps known to be present in the area of AXO.
- ii) **Recipient:** The information should be released to the party or parties in control of the affected territory and to those persons or institutions that the releasing State is satisfied are, or will be, involved in UXO or AXO clearance in the affected area, in the education of the civilian population on the risks of UXO or AXO.
- iii) **Mechanism:** A State should, where feasible, make use of those mechanisms established internationally or locally for the release of information, such as through UNMAS, IMSMA, and other expert agencies, as considered appropriate by the releasing State.
- iv) **Timing:** The information should be released as soon as possible, taking into account such matters as any ongoing military and humanitarian operations in the affected areas, the availability and reliability of information and relevant security issues.

2. Warnings, risk education, marking, fencing and monitoring

Key terms

- (a) Warnings are the punctual provision of cautionary information to the civilian population, intended to minimise risks caused by explosive remnants of war in affected territories.
- (b) Risk education to the civilian population should consist of risk education programmes to facilitate information exchange between affected communities, government authorities and humanitarian organisations so that affected communities are informed about the threat from explosive remnants of war. Risk education programmes are usually a long term activity.

Best practice elements of warnings and risk education

- (c) All programmes of warnings and risk education should, where possible, take into account prevailing national and international standards, including the International Mine Action Standards.

دفتر هیئت دولت

(d) Warnings and risk education should be provided to the affected civilian population which comprises civilians living in or around areas containing explosive remnants of war and civilians who transit such areas.

(e) Warnings should be given, as soon as possible, depending on the context and the information available. A risk education programme should replace a warnings programme as soon as possible. Warnings and risk education always should be provided to the affected communities at the earliest possible time.

(f) Parties to a conflict should employ third parties such as international organisations and non-governmental organisations when they do not have the resources and skills to deliver efficient risk education.

(g) Parties to a conflict should, if possible, provide additional resources for warnings and risk education. Such items might include: provision of logistical support, production of risk education materials, financial support and general cartographic information.

Marking, fencing, and monitoring of an explosive remnants of war affected area

(h) When possible, at any time during the course of a conflict and thereafter, where explosive remnants of war exist the parties to a conflict should, at the earliest possible time and to the maximum extent possible, ensure that areas containing explosive remnants of war are marked, fenced and monitored so as to ensure the effective exclusion of civilians, in accordance with the following provisions.

(i) Warning signs based on methods of marking recognised by the affected community should be utilised in the marking of suspected hazardous areas. Signs and other hazardous area boundary markers should as far as possible be visible, legible, durable and resistant to environmental effects and should clearly identify which side of the marked boundary is considered to be within the explosive remnants of war affected area and which side is considered to be safe.

(j) An appropriate structure should be put in place with responsibility for the monitoring and maintenance of permanent and temporary marking systems, integrated with national and local risk education programmes.

3. Generic preventive measures

States producing or procuring explosive ordnance should to the extent possible and as appropriate endeavour to ensure that the following measures are implemented and respected during the life-cycle of explosive ordnance.

(a) Munitions manufacturing management

(i) Production processes should be designed to achieve the greatest reliability of munitions.

(ii) Production processes should be subject to certified quality control measures.

دفتر هیئت دولت

- (iii) During the production of explosive ordnance, certified quality assurance standards that are internationally recognised should be applied.
- (iv) Acceptance testing should be conducted through live-fire testing over a range of conditions or through other validated procedures.
- (v) High reliability standards should be required in the course of explosive ordnance transactions and transfers.

(b) Munitions management

In order to ensure the best possible long-term reliability of explosive ordnance, States are encouraged to apply best practice norms and operating procedures with respect to its storage, transport, field storage, and handling in accordance with the following guidance.

- (i) Explosive ordnance, where necessary, should be stored in secure facilities or appropriate containers that protect the explosive ordnance and its components in a controlled atmosphere, if necessary.
- (ii) A State should transport explosive ordnance to and from production facilities, storage facilities and the field in a manner that minimises damage to the explosive ordnance.
- (iii) Appropriate containers and controlled environments, where necessary, should be used by a State when stockpiling and transporting explosive ordnance.
- (iv) The risk of explosions in stockpiles should be minimised by the use of appropriate stockpile arrangements.
- (v) States should apply appropriate explosive ordnance logging, tracking and testing procedures, which should include information on the date of manufacture of each number, lot or batch of explosive ordnance, and information on where the explosive ordnance has been, under what conditions it has been stored, and to what environmental factors it has been exposed.
- (vi) Periodically, stockpiled explosive ordnance should undergo, where appropriate, live-firing testing to ensure that munitions function as desired.
- (vii) Sub-assemblies of stockpiled explosive ordnance should, where appropriate, undergo laboratory testing to ensure that munitions function as desired.
- (viii) Where necessary, appropriate action, including adjustment to the expected shelf-life of ordnance, should be taken as a result of

دفتر هیئت دولت

information acquired by logging, tracking and testing procedures, in order to maintain the reliability of stockpiled explosive ordnance.

(c) Training

The proper training of all personnel involved in the handling, transporting and use of explosive ordnance is an important factor in seeking to ensure its reliable operation as intended. States should therefore adopt and maintain suitable training programmes to ensure that personnel are properly trained with regard to the munitions with which they will be required to deal.

(d) Transfer

A State planning to transfer explosive ordnance to another State that did not previously possess that type of explosive ordnance should endeavour to ensure that the receiving State has the capability to store, maintain and use that explosive ordnance correctly.

(e) Future production

A State should examine ways and means of improving the reliability of explosive ordnance that it intends to produce or procure, with a view to achieving the highest possible reliability.

دفتر هیئت دولت